

Вже в квітні 1992 року наповнили купоно–карбованці і рубль був повністю зруйнований. Зате рубль продовжував обслуговувати весь безготівковий оборот до листопада 1992 року, що негативно впливало на стабільність готівкового купоно–карбованця, сприяло його швидкому знеціненню.

В Україні на завершальному етапі при випуску в обіг гривні була проведена деномінація за співвідношенням 1:100000 всіх індексів цін для всіх резервних коштів (готівкові та безготівкові) і загального операційного доходу для всіх осіб і компаній, незалежно від суми вимог валютного запасу грошей і рівень поточного доходу [5].

І все ж, незважаючи на значні недоліки грошової реформи в Україні, вона отримала конституційну національну валюту – гривню.

Таким чином, чим би не викликала необхідність проведення грошової реформи, головною її метою завжди є стабілізація грошового обороту. Для досягнення цієї мети недостатньо прийняти ті чи інші законодавчі акти, а необхідно підготувати відповідні економічні передумови. Без цього гроші і після реформи можуть знецінюватися. Тому успішне проведення грошової реформи вимагає відповідної підготовки: нагромадження золотовалютних і матеріальних резервів, припинення або значне зменшення темпів зростання грошової маси, оздоровлення державних фінансів, поліпшення структури суспільного виробництва, збалансування ринку і т.д.

Література:

1. Поняття, сутність, види та методи проведення грошових реформ. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://newinspire.ru/lektsii-po-dkb/ponyatie-suschnost-vidi-i-metodi-provedeniya-denezhnic-reform-247>
2. Грошові реформи та їх види. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.grandars.ru/student/finansy/denezhnaya-reforma.html>
3. Грошові реформи, їх види, цілі і впливу на економіку країни. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://pidruchniki.com/1179120461185/finansy/denezhnye_reformy_vidy_tseli_vliyaniya_ekonomiku_strany
4. Хронологія грошової реформи в Україні. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://gazeta.zn.ua/ECONOMICS/hronologiya_denezhnoy_reformy.html
5. Грошова реформа 1996–го: поява гривні. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://24tv.ua/ru/denezhnaya_reforma_1996go_poyavlenie_grivni_i_proshhanie_s_kuponnyimi_millioneram_i_n125306

НОВІТНІ ТЕХНОЛОГІЇ АНАЛІЗУ ТА УПРАВЛІННЯ ВИТРАТАМИ НА ПІДПРИЄМСТВІ

к.е.н., доцент Н.С. Артамонова

Є.Артамонов

Одеський національний політехнічний університет

Нові реалії існування суб'єктів господарювання в умовах фінансової невизначеності та рецесії, необхідність адаптації вітчизняних виробників до умов євроінтеграційного процесу, потребують від менеджменту суттєвого удосконалення процесу управління витратами, тобто систематизації новітніх підходів щодо управління витратами, розробки інструментів інтеграції аналізу, обліку, оцінки рівня витрат та пропозицій щодо створення механізму оптимізації витрат з урахуванням специфічних особливостей функціонування підприємств [1].

Вченими розглядаються декілька систем та методів оперативного та стратегічного управління витратами, деякі вже позитивно зарекомендували себе у впровадженні в діяльність, а деякі тільки проходять етап випробування, за результатами яких можна буде зробити висновки щодо можливості їх застосування. [3–4]. До систем відносять: standard costing (СК); direct costing (ДК).

Методи оптимізації витрат та аналітичні інструменти достатньо різноманітні, а саме: target costing (ТК); kaizen costing (КК); абсорпшн–костинг (АК); кост–кілінг (Кок); ABC – costing; Theory of constraints (ТОС); LCC–аналіз (Life Cycle Costing); VCC (Value Cost Chain); EVA (Economic Value Add); SCM (Strategic Cost Management. (Табл.1)

Основа СК – нормативний метод обліку витрат і формування повної собівартості. Головні функції СК – контроль за рівнем витрат, виявлення відхилень, аналіз причин, що виникли.

Основа ДК – маржинальний метод управління витратами і формування неповної собівартості. Головна функція – планування і керування витратами та фінансовим результатом.

Облік за повною собівартістю припускає, що всі накладні і непрямі витрати підприємства розподіляються між виробленою підприємством продукцією. Переваги СК у наступному:

Таблиця 1 – Сучасні методи оптимізації витрат на підприємстві

Методи оптимізації витрат	Переваги	Недоліки
Absorption Costing	–відсутність поділу витрат підприємства на постійні та змінні; –точніше визначення фінансового результату діяльності підприємства; –вибір або відмова додаткового замовлення.	–встановлення фактичної собівартості в кінці; –умовний розподіл накладних витрат; –включення до собівартості витрат, не пов'язаних з виробництвом; –складності облікових і розрахункових процедур;
ABC	–проводиться оцінка ефективності витрат та собівартості; –віднесення накладних витрат на конкретний продукт; –взаємозв'язок інформації з формуванням витрат.	–потребує змін у системі бухгалтерського обліку й удосконалення систем інформаційної підтримки.
Target Costing	–маркетингова орієнтація виробництва; –визначення цільових витрат для нових продуктів; –контроль витрат ще на стадії розроблення.	– потребує багато часу та серйозних інвестицій; –технічні можливості не дають змогу зменшити собівартість.
Kaizen–Cost	–постійне зменшення витрат й утримання їх на рівні.	–мотивація працівників і корпоративна культура.
Bench–marking	–комплексна оцінка управління витратами порівняно з еталонним підприємством.	–неправильний вибір підприємства–еталона; –потребує повної та достовірної інформації.
Cost Killing	–швидко зменшує витрати підприємства у внутрішньому і у зовнішньому середовищі.	–зменшення витрат на заробітну плату і скорочення персоналу; –системне застосування до всіх витрат та підрозділів.
LCC	–прогноз співвідношення отриманого доходу та понесених витрат виробу; –зіставлення структури витрат зі структурою доходів.	–відсутня періодизація фінансових результатів; –стан ринку, продукції або послуг підприємства; –потребує значну кількість додаткової інформації.
VCC	–оцінка доцільності процесів витрат; –прив'язка витрат підприємства до очікуваних доходів.	–потребує інформаційного забезпечення, постійної оптимізації й участі кваліфікованих фахівців.
EVA	–інформування та мотивація співробітників; –врахування дохідності та ризиків проєктів; –фін. звітність за реальним станом справ; –інвестиційний проєкт, вартість підприємства,	–розрахунок лише фінансових показників; –складність розрахунків; –жорсткий взаємозв'язок винагороди з показниками; –орієнтація на короткострокову перспективу.
BSC	–використання фінансових та нефінансових індикаторів; –декомпозиція стратегії до рівня оперативних планів.	–складність та тривалий час розробки; –відсутність індикаторів коригування цілей.

Відома повна собівартість продукції.

Відповідає традиціям та вимогам нормативних актів з фінансового обліку й оподатковуванню.

Недоліки СК:

Утрудненість проведення аналізу, контролю і планування витрат.

Включення в собівартість продукції витрат, не пов'язаних безпосередньо з її виробництвом і викривлення рентабельності окремих видів продукції.

Висока ймовірність помилок, тобто, чим більше видів продукції і центрів витрат, тим менш точним стає розрахунок повної собівартості.

Облік витрат за системою ДК: суть у наступному – прямі витрати узагальнюються за видами виробів, побічно збираються на окремому рахунку списуються на загальні фінансові результати того періоду, у якому вони виникли. Переваги системи ДК:

Можливість аналізу і контролю за ефективністю діяльності окремих підрозділів підприємства.

Оптимізація обсягів виробництва, структури випуску (формування оптимальної виробничої програми).

Можливість гнучкого ціноутворення.

Недоліки ДК:

Відсутній розрахунок повної собівартості, що є обов'язковим відповідно до законодавства.

Необхідність чіткого розподілу постійних витрат на змінні та постійні складові, що важливо для розрахунку маржинальних витрат.

Використання ДК важливо для підприємств з різноманітним товарним асортиментом. Корисно в період економічних спадів, коли мають місце простоювання виробничих потужностей, нестабільний попит, інфляційні процеси, тобто рекомендується в умовах нестабільності зовнішнього середовища.

Використання СК доречно на підприємствах з невеликим асортиментом продукції й в умовах, коли попит та пропозиції можуть прогнозуватися з досить високим ступенем точності, а конкуренція незначна або відсутня взагалі.

У рамках системи ДК вирішуються задачі:

- формування оптимального товарного асортименту;
- забезпечення гнучкого ціноутворення, контроль і планування рівня цін;
- управління фінансовим результатом у місцях виникнення витрат та інші.

Слід зазначити, що досконалих методів управління витратами не існує і застосування кожного з них є найбільш доцільним для конкретних умов і цілей в управлінні витратами. Тому, керівництву підприємства необхідно провести глибокі дослідження на своєму підприємстві майже з усіх питань його функціонування та, зіставивши усі переваги та вади, обрати для себе найбільш раціональний метод управління витратами.

Наприклад, для дієвого управління витратами на підприємстві доцільно використовувати в комплексі такі методи як ABC, з метою виділення витрат на інноваційні процеси від інших видів діяльності; таргет–костинг для створення інноваційної продукції за доступними споживачам цінами; LCC– аналіз для прогнозування витрат на інноваційні процеси ще на момент їх розроблення.

Крім того, для ефективного управління витратами ще можна використовувати сукупність декількох методів. Наприклад, взаємодія методів таргет–костінгу та кайзен–костінгу дасть змогу ефективно управляти собівартістю, а застосування системи ABC та EVA – розподілити витрати капіталу по роботах та продуктах, після чого, склавши їх з попередньо визначеними операційними витратами, ідентифікувати групу продукції, яка створює додану вартість для інвесторів.

Отже, від правильно обраного методу або їх сукупності залежить досягнення ефективності в управлінні витратами на підприємстві.

Література:

1. Давидович І.Є. Управління витратами [Текст] : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / І.Є. Давидович. – К. : Центр учбової літератури, 2008.
2. Управление затратами на предприятии / Под ред. Г Краюхина : Стандарт третьего поколения – СПб, : Питер, 2012. – 592 с.
3. Артамонова Н.С., Доба Н.М. Впровадження сучасних методів управління витратами задля забезпечення конкурентних переваг/ Н.С. Артамонова, Н.М. Доба// Економіка: реалії часу №3(8), – 2013, с. 16–22

4. Артамонова Н.С., Артамонов Є.В. Сучасні методи оперативного та стратегічного управління витратами. Зарубіжний досвід та українські реалії /Н.С. Артамонова, Є.В. Артамонов// Науковий Вісник – наук. журнал №12.(232), Одеса: ОНЕУ – 2015. –с.5–21.

РОЛЬ ФІНАНСОВИХ ІНВЕСТИЦІЙ У РОЗВИТКУ ВІТЧИЗНЯНИХ ПІДПРИЄМСТВ

к.е.н., доцент М.О. Акулюшина

Т.С. Принас

Одеський національний політехнічний університет

Сучасна економіка вимагає від підприємств відповідального ставлення до процесів розподілу власних та залучення зовнішніх інвестиційних ресурсів. Функціональна спрямованість виробничої діяльності підприємств, які не є інституційними інвесторами, визначає як пріоритетну форму здійснення реальних інвестицій. Проте під час окремих етапів розвитку підприємства доцільним є здійснення фінансових інвестицій. Вибір такої форми інвестицій може зумовлюватися необхідністю ефективного використання інвестиційних ресурсів, що формуються до початку реального інвестування за обраними інвестиційними проектами.

В умовах ринкової економіки, виникає необхідність у виникненні джерел нарощування капіталу і фінансуванню відтворення – фінансових інвестицій. На сьогоднішній день, фінансові інвестиції становляться більш поширеними. Але не дивлячись на це, вони залишаються відносно неопрацьованим явищем у діяльності багатьох підприємств. Основним завданням вкладення інвестицій є надання підприємству змоги швидше й дешевше реалізувати конкретні цілі свого розвитку.

Актуальність теми визначається тим, що вся економічна діяльність підприємств характеризується обсягом здійснюваних інвестицій. Роль інвестицій стає все більш важливою.

Великий вклад в дослідження інвестицій та їх важливості у здійсненні господарської діяльності підприємств здійснили такі М. Альберт, М. Мескон та Ф. Хедоурі, Л. Борщ, М. Ілляшенко, Е. Забарна, В. Захарченко, М. Шарко та ін. [1–7].

Метою дослідження є визначення сутності фінансових інвестицій та їх ролі в діяльності вітчизняних підприємств.

В наш час підприємство функціонує в умовах зростаючої невизначеності, зовнішнє оточення динамічно розвивається і тому одним з головних чинників забезпечення конкурентоспроможності є сталий розвиток. Йому необхідно приділяти особливу увагу саме на етапі, коли здійснюються економічні реформи.

Інвестиції служать основою стабільності економічного становища підприємства та являються запорукою виживання. Роль інвестицій залежить від цілеспрямованих змін внутрішнього середовища з урахуванням майбутніх змін довкілля з одночасним забезпеченням підприємства комплексною програмою [1].

Фінансові інвестиції представляють собою вкладення засобів підприємства на термін більше одного року в різні грошові і фондові інструменти інвестування, серед яких найбільш значну долю займають вкладення засобів у цінні папери [1].

Український вчений В. О. Солдатенко виділяє такі види фінансових інвестицій: акції, облігації, пай у пайовому інвестиційному фонді. Також він зазначає, що портфель інвестора може бути агресивної спрямованості, з переважанням високоприбуткових, але ризикових паперів. При консервативній спрямованості портфеля в ньому знаходяться папери з низьким рівнем прибутковості і невисоким ризиком [2–3].

Ефремов В.А вважає, що головне завдання інвестицій полягає у забезпеченні рентабельності виробничо–комерційної діяльності підприємства [3]. Це відбувається за рахунок того, що підприємство підвищує стійкість фінансового становища за рахунок поліпшення структури активів.

З точки зору економіки, іншим завданням інвестицій є постійне перевищення доходів витратами: за рахунок ефективного їх використання, що сприяє безперебійному процесу виробництва та реалізації продукції.